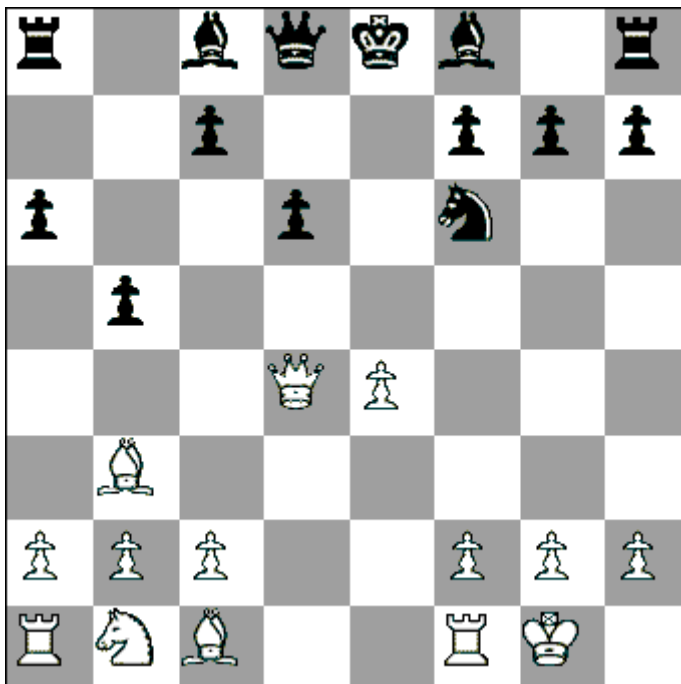

Monsterlijke dwergen

Het gebeurt vaak genoeg dat schakers gedurende hun partij materiaal offeren om winstkansen te krijgen. En, of dat nu terecht is of niet, zodra men aan offeren denkt zijn de pionnen meestal het eerste slachtoffer. De pionnen zijn immers verreweg de zwakste stukken, en aangezien iedere speler er acht heeft, hebben de meeste spelers er doorgaans weinig moeite mee, er een of twee op te offeren. Het is natuurlijk zo, dat een pion kan promoveren, maar zolang er nog een behoorlijk aantal stukken op het bord staan, krijgen ze hier meestal niet de gelegenheid toe. Toch zijn pionnen uitermate belangrijk in het schaakspel. Hun enige functie is namelijk niet, op de eigen helft van het bord af te wachten tot de meeste stukken geruild zijn, zodat ze veilig kunnen oprukken.

Als we een willekeurige partij bekijken, zien we, dat pionnen verschillende belangrijke taken hebben. Ze moeten bepaalde velden bestrijken, zodat de tegenstander deze niet kan bezetten, ze dekken de eigen stukken zodat deze stand kunnen houden, ze kunnen oprukken om de tegenspeler in te snoeren of helpen bij het openbreken van de stelling. Ook vormen ze de belangrijkste bescherming van de koning na de rokade. Dat pionnen op het gebied van de combinaties ook wel eens de hoofdrol spelen, is te zien in het volgende fragment:

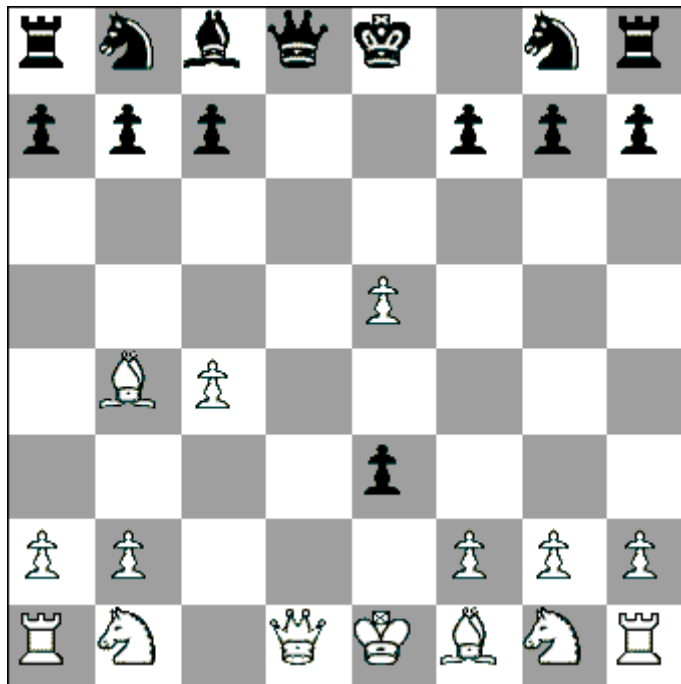
1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.0-0 b5 6.Lb3 d6 7.d4 exd4 8.Pxd4 Pexd4 9.Dxd4?
(Zie diagram).

Zwart maakt nu gebruik van de ongelukkige positie van de dame: 9...c5! Wit verliest nu een stuk, want zwart vervolgt na ieder antwoord van wit met c4, waarna de loper is ingesloten.

De volgende partij laat zien dat het niet altijd tot het eindspel hoeft te duren voor een pion zijn volledige kracht kan ontplooiën. Vooral in een ongebruikelijke opening is een foutje vlug gemaakt:

1.d4 d5 2.c4 e5 (Het Albins tegengambiet) 3.dxe5 d4 4.e3 Lb4+ 5.Ld2 dxe3 6.Lxb4? (Zie diagram. Met welke originele wending maakt zwart het af?

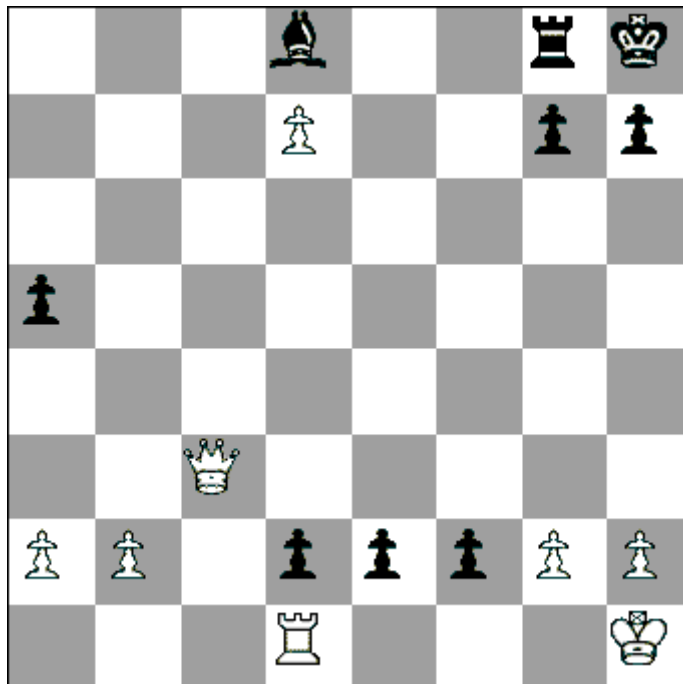

Antwoord: 6...exf2+ 7.Ke2 fxg1P+! 8.Txg1 Lg4+ Met damewinst. Doordat het paard op g1 met schaak is geslagen heeft zwart een tempo gewonnen. Hierdoor had wit niet de tijd om zich nog tegen Lg4 te verdedigen. Had zwart bij de promotie een dame gekozen, dan had wit eerst de dames geruild, en dan pas de gepromoveerde pion geslagen. De stand was hierna in materieel opzicht weer volkomen gelijk geweest.

Tot slot volgt nog een fraaie partij, waaruit duidelijk blijkt hoe plotseling een pionnenmeerderheid de beslissing kan brengen:

MacDonnel-La Bourdonnais, Parijs 1834

1.e4 c5 2.Pf3 Pc6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 e5 5.Pxc6 bxc6 6.Lc4 Pf6 7.Lg5 Le7 8.De2 d5 9.Lxf6 Lxf6 10.Lb3 0-0 11.0-0 a5 12.exd5 cxd5 13.Td1 d4 14.c4 Db6 15.Lc2 Lb7 16.Pd2 Tae8 17.Pe4 Ld8 18.c5 Dc6 19.f3 Le7 20.Tac1 f5 (Zwart offert nu materiaal, maar krijgt goede tegenkansen, zoals blijkt.) 21.Dc4+ Kh8 22.La4 Dh6 23.Lxe8 fxe4 24.c6 exf3 25.Tc2 (Wit moet eerst aan zijn verdediging denken. Na cxb7 was hij mat gegaan: 25.cxb7? De3+ 26.Kh1 fxg2 27.Kxg2 Tf2...) 25...De3+ 26.Kh1 Lc8 27.Ld7 f2 28.Tf1 d3 29.Tc3 Lxd7 30.cxd7 e4 31.Dc8 Ld8 32.Dc4 De1 33.Tc1 d2 34.Dc5 Tg8 35.Td1 e3 36.Dc3 Dxd1 37.Txd1 e2 (Zie diagram)

Wit geeft het op. Terwijl de zwarte stukken in het geheel niets kunnen uitvoeren, voeren de drie pionnen de genadeslag uit.